

Työvoimapalveluiden kehittäminen hallituskaudella 2023-2027

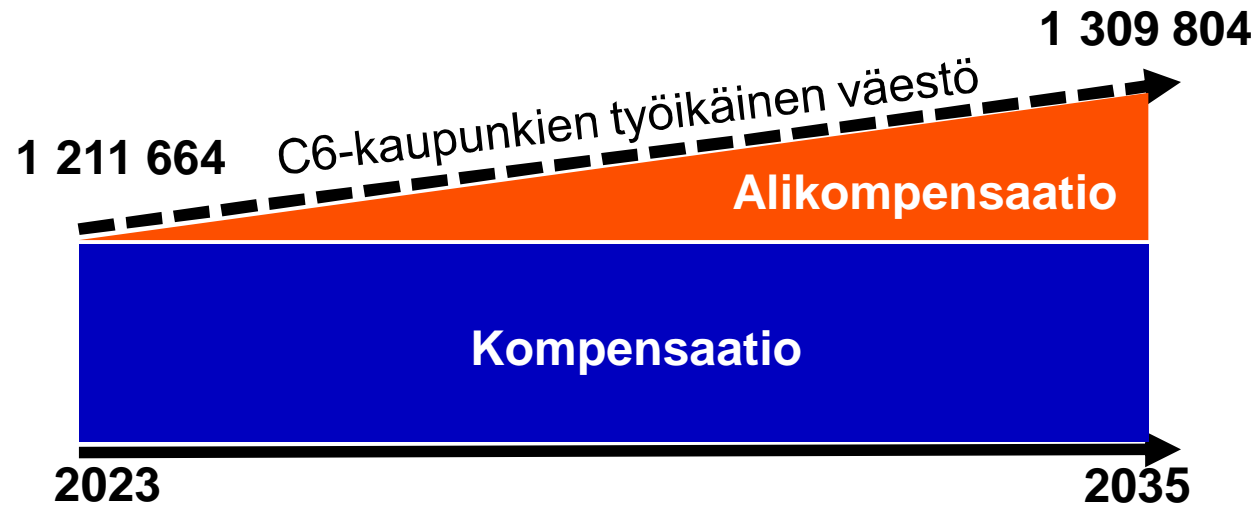
Tavoitteet

- 1) Kunnille reilumpi työttömyysturvan rahoitusmalli
 - 2) Työvoimapalveluiden lakisääteisen palveluprosessin keventäminen, jotta rajallista resurssia voidaan käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin
 - 3) Alueellisten palveluekosysteemien laaja-alainen käyttö työllisyyden ja kohtaannon vahvistamiseksi
 - 4) Lainsäädännössä määritelty työvoimaviranomaiselle tarpeeksi laaja mahdollisuus hyödyntää tietoa toiminnan vaikuttavuuden arvioimiseksi sekä työnhakijoiden palveluohjauksen tehostamiseksi
 - 5) Kansainvälisen rekrytoinnin ja EURES-työnvälityksen tehtävät suurille kaupungeille KEHA-keskuksen asemesta
 - 6) Hyvinvointialueille järkevät kannusteet vastata pitkäaikaistyöttömyyteen ja työkykyhaasteisiin
-

Tavoite 1: reilumpi rahoitus

- TE2024-HE rahoitusmallin työttömyysturvan kompensatio kohtelee muuttovoitto- ja muuttotappioalueita eriarvoistavasti.
 - Kompensaation tasoa tulee tarkistaa vuosittain kuntien välillä siten, että se seuraa työikäisen väestön määrän muutosta kunnissa, jotta malli ei rankaise väestönkasvusta lopputuloksen muodostuessa kustannusneutraaliksi
- Uusi työttömyysturvan rahoitusmalli siirtää työttömyydestä johtuvaa suhdanneriskiä valtiolta kuntatalouteen
 - Pienennetään kuntien kantamaa suhdanneriskiä asettamalla kuntien työttömyysturvakustannusten kasvulle laskusuhdanteen varalle muutosrajoitin, eli katto, jonka ylittävistä kustannuksista valtio ottaa vastuun. Muutosrajoitinmekanismi voisi laueta esimerkiksi laajan työttömyyden noustua 5 % edellisvuoteen nähden, jolloin työttömyysturvan rahoitusmallin kannusteet eivät enää toimi.

Kompensaatiomalli rankaisee alueita joilla väestö kasvaa

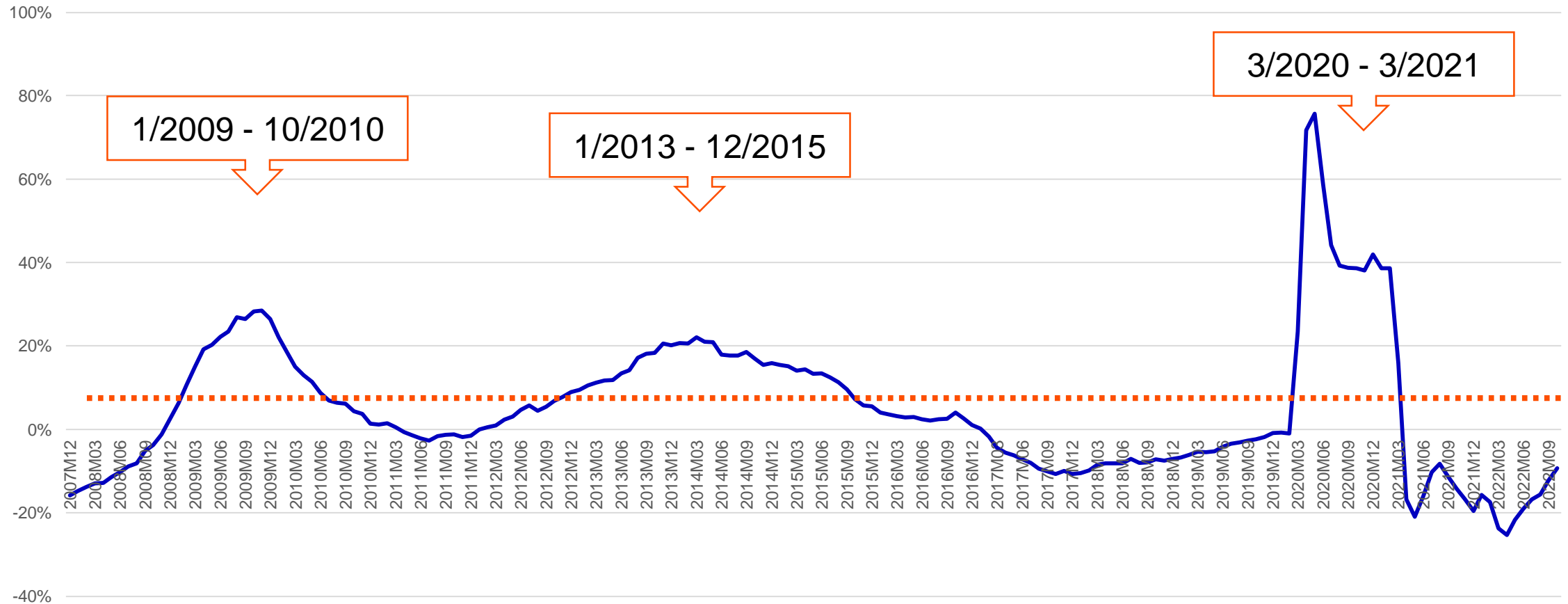
Vuosittainen alikompensaatio
C6-kaupungeissa 2035

29,2 M€

	Työikäisten (18-64-vuotiaat) määrän kasvu 2035	Alikompensaatio 2035 (€)
Helsinki	30 803	5 750 000
Espoo	31 824	6 539 000
Tampere	24 508	4 742 000
Vantaa	28 078	6 474 000
Oulu	12 707	3 260 000
Turku	10 312	2 474 000

Esitetyn muutosrajoittimen (5 % kasvu vuoden takaiseen työttömyyteen) mukaiset poikkeusajat menneisyydessä

Laajan määritelmän mukaan työttömien määrän kehitys suhteessa vuoden takaiseen, Helsinki

Tavoite 1: Lainsäädäntö- ja pykälämuutokset

Laki kunnan peruspalveluiden valtionosuuksista 31 a §

...
Tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten suuruus tarkistetaan vuosittain siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten suuruus tarkistetaan vuosittain suhteessa kuntien työikäisen väestön määrään siten, että työikäisen väestön kasvu nostaa korvauksia ja työikäisen väestön pieneneminen vastaavasti alentaa niitä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten määrittämisestä ja määrittämisessä käytettävistä tiedoista.

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 4 §

Palkansaajan ansiopäiväraha rahoitetaan valtionosuudella ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, Työllisyysrahaston osuudella ja työttömyyskassan rahoitusosuudella.

Mikäli työttömien määrä siten kuin se on määritelty kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 7 §:ssä nousee merkittävästi suhteessa vuoden takaiseen tasoon voimaan astuu muutosrajoitinmekanismi, jonka voimassaollessa ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus ei kasva. Ylimenevä osa rahoitetaan valtion varoista.

Muutosrajoitinmekanismin käytöstä ja voimaantulosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku 3 § jälkeen

Työmarkkinatuki yhteensä 100 työttömyysetuuden maksupäivän ajalta rahoitetaan valtion varoista. Tämän jälkeen valtion varoista rahoitetaan työmarkkinatuen ja 2 momentissa tarkoitettun työmarkkinatuen saajan kotikunnan rahoitusosuuden erotus.

Mikäli työttömien määrä siten kuin se on määritelty kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 7 §:ssä nousee merkittävästi suhteessa vuoden takaiseen tasoon voimaan astuu muutosrajoitinmekanismi, jonka voimassaollessa työmarkkinatuen saajan kotikunnan rahoitusosuus ei kasva. Ylimenevä osa rahoitetaan valtion varoista.

Muutosrajoitinmekanismin käytöstä ja voimaantulosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tavoite 2: Palveluprosessia koskevan lainsäädännön keventäminen

- Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin yksityiskohtaisesta palveluprosessin sääntelystä tulisi luopua. Nyt resurssit eivät kohdenna niille asiakkaille jotka tarvitsevat eniten tukea ja ”henkilökohtainen palvelu” on liukuhinnamaista.
 - Vastikkeellisuudella on sinänsä varmaankin positiivisia kannustinvaikutuksia, joten työnhakuvelvoite voitaisiin säilyttää
 - Lainsäädännössä voitaisiin palata Pohjoismaista mallia edeltävään yhteen työnhakijan haastattelutyyppeihin
- Olisi kustannustehokkaampaa, jos työvoimaviranomainen voisi kohdentaa resurssejaan muuhun kuin hallinnollisiin suoritteisiin
 - 2025 käynnistyvä kannustava rahoitusmalli ohjaa työvoimaviranomaisia vähentämään työttömyyttä tehokkaammin kuin yksityiskohtainen lainsäädäntö
 - On mahdollista että olisi kustannustehokasta suunnata resursseja toisin - nyt liikkumavaraa ei ole
- Julkisen vallan käyttö palveluprosessissa kiteytyy työllistymissuunnitelmaan
 - Jos henkilöasiakkaan palveluprosessin osia haluttaisiin joskus tulevaisuudessa ulkoistaa tai yhtiöittää, suunnitelman päivittämisvelvollisuus tulisi poistaa viranomaiselta

Tavoite 2: Lainsäädäntö- ja pykälämuutokset

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 4 luku

~~31-36 § Alkuhaastattelun, työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen sekä sisältö~~

31 § Työnhakijan haastattelu

Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijalle ensimmäisen haastattelun viikon kuluessa työnhaun alkamisesta, jollei se työnhakijan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta. Ensimmäinen haastattelu järjestetään työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei muu järjestämistapa ole tarkoituksenmukaisempi

Työvoimaviranomainen voi järjestää työnhakijalle myöhempitä haastatteluita tämän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla. Työttömän työnhakijan haastattelu tulee kuitenkin aina järjestää työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolmen kuukauden ajan ja sen jälkeen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden jälkeen.

Omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22-24 §:ssä tarkoitetulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna opiskelevalle, joka on suorittanut tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen, järjestetään opintojen aikana haastattelu kolmen kuukauden välein ellei haastattelun järjestäminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Tavoite 3: Seudullisten palveluekosysteemien hyödyntäminen työllisyyden tueksi

- TE2024-HE:ssä vanhan JTYP-lain palveluita koskevat osat siirrettiin sellaisenaan uuteen lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä.
- Lakia pitäisi virtaviivaistaa ja antaa työvoimaviranomaisille harkintavaltaa siinä, millaisia palveluita kannattaa järjestää ja miten. Sääntelyn vähentäminen voisi mahdollistaa palveluntuottajille uudenlaisten palveluiden kehittämisen ja tarjonnan.
 - Esimerkkinä tulisi mahdollistaa työnantajayritykselle järjestää itse koulutus ennen rekrytointia siten, että tulkittaisiin asiakkaan palvelussa olemiseksi. Palvelun kestoa ei myöskään ole syytä rajoittaa tarpeettomasti

Ratkaisu:

- Lisätään palveluluokaksi työvoimaviranomaisen itse määrittelemät **työllistymistä tukevat palvelut**
- Mahdollistaa omien kriteerien määrittämisen hankittaville palveluille ja jonkin asteisen sanktioinnin
- Varmistetaan koulutussisältöisten palveluiden työttömyysturvavaikutukset muutoksella työttömyysturvalain opiskelua koskeviin poikkeuksiin

Tavoite 3: Lainsäädäntö- ja pykälämuutokset 1

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 2 §

Julkiset työvoimapalvelut

Tässä laissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

- 1) työnvälityspalveluja;
- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta

Lisäksi työvoimaviranomainen voi järjestää tässä laissa tarkoitettuna palveluna muita työllistymistä tukevia palveluita. Työllistymistä tukeva palvelu voi olla myös muun kuin työvoimaviranomaisen järjestämä.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, tämän lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Tavoite 3: Lainsäädäntö- ja pykälämuutokset 2

Työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n 3 momentti

Työnhakijan opintoja ei pidetä päätoimisinä myöskään:

...

*4) siltä osin, kun opinnot ovat osa työllistymistä edistävää palvelua **tai työllistymistä tukevaa palvelua***

Tavoite 4: tieto työvoimaviranomaisen tukena

- Työvoimapalveluiden vaikuttavuutta vahvistetaan varmistamalla uusille työvoimaviranomaisille pääsy tarvittavaan asiakastietoon, erityisesti tulorekisteritietoon
 - Kunnille on välttämätöntä voida tarkastella palveluittensa vaikuttavuutta eri asiakassegmenteille, jotta kunta voi tarjota tehokkainta ja vaikuttavinta mahdollista palvelua ja vaikuttaa siten aidosti työttömyysturvakustannuksiinsa
- Ilman riittävää pääsyä tulorekisterin tietoihin, palkka- ja etuustietojen puuttuminen tekee työvoimapalvelujen vaikutusten ja kustannustehokkuuden tarkastelusta mahdotonta.
 - Tällä hetkellä työvoimaviranomainen ei tiedä, miksi työnhaku on päättynyt tai onko se jäänyt voimaan vaikka henkilö ei tosiasiallisesti hae töitä
- Palveluihin liittyvä muu tiedonvaihto tulee määritellä riittävän laajasti, jotta ohjaus koko ekosysteemin palveluihin sekä tulosten todentaminen helpottuu
 - Muun tahon järjestämään (kolmas sektori, työnantaja) palveluun tulee olla suunnitelmakirjauksella lakisääteinen tiedonsaantioikeus eli ei tarvetta asiakkaan suostumukselle

Tavoite 4: Lainsäädäntö- ja pykälämuutokset

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta 13 § (pääsy tulorekisteriin)

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

...

23) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyn palkkatuen, starttirahan ja muutosturvakoulutuksen toimeenpanoa varten *sekä työvoimapalveluiden toimivuutta sekä tuloksellisuutta ja vaikutuksia koskevan tiedon tuottamista, arviointia ja seuranta koskevan tehtävän hoitamiseksi;*

- Lisäksi säädetään vastaava tehtävä tai harkinnanvarainen tehtävä (esim. ilmoitukseen perustuen) ja lisätään uusi pykälä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 13 lukuun (tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset) sekä huomioidaan työvoimapalvelulain 112 §:ssä (asiakastietojen käyttötarkoitukset).

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 115 § ja 116 § (tiedonvaihtosäädöksen symmetrisyys)

*Työvoimaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimapalvelujen toimeenpanossa välttämättömät tiedot toiselta työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, valtion viranomaiselta, hyvinvointialueelta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta, työvoimapalvelujen palveluntuottajalta, muulta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun **työvoimaviranomaisen järjestämän** työllistymistä tukevan palvelun tuottajalta sekä 54 §:ssä tarkoitetun työkokeilun toteuttajalta.*

Tavoite 5: Kansainvälisen rekrytoinnin ja EURES-työnvälityksen tehtävät suurille kaupungeille

- KEHA-keskuksella tällä hetkellä EURES-koordinaatiotehtävä ja kansainvälisen rekrytoinnin koordinaatiotehtävä
 - Kehitteillä laaja Work in Finland-toiminto, jota KEHA-keskus hoitaisi yhdessä Business Finlandin kanssa
- TE24-uudistuksessa KEHA-keskukseen siirtyisi TE-toimistoista 14 htv kansainvälisen rekrytoinnin resursseja, ei siis tällä hetkellä kansallisesti kovinkaan suuri kokonaisuus
 - Tällä perusteltu jättämistä valtiolle
- Suurten kaupunkien ympärillä olevien työvoimaviranomaisten tulisi saada tehtävä itselleen, sillä kv-rekrytointitehtävä liittyy olennaisesti osaajien houkutteluun, jonka kaupungit näkevät strategisesti tärkeänä
 - Myös kaupunkien omat työvoimatarpeet
- Uudessa laissa työvoimapalveluiden järjestämisessä tehtävä menee periaatteessa yleisen työnvälityksen alle, ellei asetuksella toisin säädetä (kuten tällä hetkellä ja tulevaisuudessa tehdään)
 - Laissa säädetty myös kv-rekrytointiin liittyvästä asiakastietojen vaihdosta
- Allianssimalli tai vapaakuntasopimukset voisivat toimia tapana saada tehtävä ja siihen liittyvä rahoitus valtiolta suurimpien kaupunkien työvoimaviranomaisille

Tavoite 6: Hyvinvointialueille järkevät kannusteet vastata pitkäaikaistyöttömyyteen ja työkykyhaasteisiin

- Kuutosten hallitusohjelmataavoitteissa on todettu, ettei hyvinvointialueille haluta lisää tehtäviä, eikä niiden rahoitusmalliin saa liiaksi puuttua
- Aiemmissa kuutoskaupunkien kannanotoissa on kuitenkin nostettu hyvinvointialueiden vastuuta pitkäaikaistyöttömyydestä, joiden palveluntarve linkittyy enemmänkin hyvinvointialueiden palveluntarjontaan eikä työvoimapalveluihin
- Jos tavoite on parantaa kannustinta palvella työttömiä, hyvinvointialueet tarvitsisivat tätä varten korvamerkittyä rahoitusta tai tulostuottoa jossa ne saavat työttömien palveluketjun suoritteesta palkkion
 - **Tosiasiallisesti työkyvyttömät työnhakijat pääsevät tarkoituksenmukaiseen palveluun tarkoituksenmukaisella etuudella**